

V mesiaci október 2016 vykonali inšpektori Slovenskej obchodnej inšpekcie vo veľkoobchodnej a maloobchodnej sieti kontrolu dodržiavania povinností pri označovaní farieb, lakov a výrobkov s obsahom organických rozpúšťadiel na povrchovú úpravu vozidiel, objektov a ich častí, ustanovených zákonom č. 137/2010 Z. z. o ovzduší (ďalej len „zákon o ovzduší“) a vyhláškou MŽP SR č. 127/2011 Z. z., ktorou sa ustanovuje zoznam regulovaných výrobkov, označovanie ich obalov a požiadavky na obmedzenie emisií prchavých organických zlúčenín pri používaní organických rozpúšťadiel v regulovaných výrobkoch (ďalej len „vyhláška č. 127/2011 Z. z.“).

Obsah prchavých organických zlúčenín (ďalej len „VOC“) vo farbách, lakoch a vo výrobkoch s obsahom organických rozpúšťadiel na povrchovú úpravu vozidiel, objektov a ich častí (ďalej len „regulované výrobky“) spôsobuje značné emisie VOC do ovzdušia, ktoré prispievajú k tvorbe fotochemických oxidantov v hraničnej sfére troposféry. Vysoká úroveň ochrany životného prostredia vyžadovala stanovenie a dodržiavanie hodnôt limitov pre obsah VOC v uvedených regulovaných výrobkoch.

Z dôvodu minimalizovať množstvo emisií z VOC, bola vydaná smernica Európskeho parlamentu a Rady č. 2004/42/ES o obmedzení emisií prchavých organických zlúčenín unikajúcich pri používaní organických rozpúšťadiel v určitých farbách a lakoch a vo výrobkoch na povrchovú úpravu vozidiel a o zmene a doplnení smernice 1999/13/ES, kde sú stanovené požiadavky na označovanie a maximálny obsah VOC v určitých náterových hmotách.

Uvedená smernica je transponovaná do legislatívy SR zákonom č. 137/2010 Z. z. o ovzduší a vyhláškou č. 127/2011 Z. z.

Slovenská republika má povinnosť zabezpečiť, aby regulované výrobky umiestnené na trh spĺňali požadované kritériá. Odbor ochrany ovzdušia Ministerstva životného prostredia SR požiadal Slovenskú obchodnú inšpekciu o spoluprácu pri zabezpečovaní uvedenej úlohy. Podľa dohody inšpektori SOI vykonávajú kontrolu označovania regulovaných výrobkov vo veľkoobchodnej a maloobchodnej sieti.

Podľa zákona o ovzduší podnikateľ môže vyrábať alebo dovážať na domáci trh regulované výrobky, ak spĺňajú hraničné hodnoty pre maximálny obsah VOC a ich obaly sú označené ustanoveným spôsobom.

Cieľom kontroly bolo preveriť vo veľkoskladoch a maloobchodných predajniach dodržiavanie požiadaviek na označovanie a limitný obsah VOC v regulovaných výrobkoch ako aj vyselektovanie regulovaných výrobkov s nadlimitným obsahom VOC z trhu.

Výsledky kontroly

Regulované výrobky musia byť v zmysle § 3 vyhlášky č. 127/2011 Z. z. označené etiketou, na ktorej sa uvedie kategória a podkategória regulovaného výrobku, hraničná hodnota pre najvyšší obsah VOC v g/l, ako aj maximálny obsah VOC v stave, v ktorom je regulovaný výrobok pripravený na použitie.

V rámci kontrolnej akcie inšpektori SOI vykonali kontroly v **36 prevádzkových jednotkách**. Bolo prekontrolovaných **140 druhov regulovaných výrobkov**, z toho u **9 druhov boli zistené nedostatky**, čo predstavuje **6,4 %**.

Označovanie regulovaných výrobkov určených pre maloobchod

Podľa § 14 ods. 6. zákona o ovzduší podnikateľ môže vyrábať alebo dovážať na domáci trh regulované výrobky ak spĺňajú hraničné hodnoty pre maximálny obsah VOC a ich obaly sú označené ustanoveným spôsobom.

Požiadavky na označovanie regulovaných výrobkov a požiadavky na hraničné hodnoty VOC sú ustanovené vo vyhláske č. 127/2011 Z. z. Tieto požiadavky na hraničný obsah VOC sú platné pre regulované výrobky vyrobené alebo dovezené.

Označenie regulovaného výrobku musí obsahovať podľa § 3 vyhlášky č. 127/2011 Z. z. nasledovné informácie:

- kategória a podkategória regulovaného výrobku,
- hraničná hodnota pre najvyšší obsah VOC v g.l⁻¹,
- najvyšší obsah VOC v stave, v ktorom je regulovaný výrobok pripravený na použitie.

Z kontrolovaných 140 druhov regulovaných výrobkov, určených pre maloobchod boli zistené nedostatky u 9 druhov RV, z toho u:

- 3 druhov nebola uvedená kategória a podkategória RV,
- 1 druhu bola uvedená kategória a podkategória RV, tento údaj však chýbal v štátnom jazyku,
- 1 druhu bol nesprávne uvedený údaj o kategórii a podkategórii RV,
- 3 druhov RV chýbal údaj o hraničnej hodnote VOC a/alebo o maximálnom obsahu VOC v stave pripravenom pre použitie,
- 5 druhov RV bol údaj o hraničnej hodnote VOC a/alebo o maximálnom obsahu VOC v stave pripravenom pre použitie uvedený, alebo nebolo jasné, čo ktorý údaj obsahuje.

Z kontrolovaných 140 druhov regulovaných výrobkov, určených pre maloobchod u 3 druhov RV boli zistené aj iné nedostatky v označovaní nebezpečných chemických zmesí, ktoré nezodpovedalo označovaniu a klasifikácii podľa Nariadenia EP a Rady (ES) č. 1272/2008 o klasifikácii, označovaní a balení látok a zmesí (etikety - klasifikácia zmesi a GHL piktogramy).

Napríklad:

1. Výrobok KITTFORT Fermež napúšťacia 400 g - balený v plechovke s informáciami na papierovej etikete prilepenej na obale výrobku, kde nebol v kodifikovanej podobe štátneho jazyka uvedený druh, kategória, podkategória, hraničná hodnota VOC a maximálny obsah VOC v stave pripravenom pre použitie.
2. Výrobok BODY 930 1 kg čierny tixotropný materiál na báze asfatu a kaučuku – s použitím len na spodné časti automobilov, ktoré chráni proti korózii, hluku a nárazmi kamienkov, mal údaje o VOC požadované v zmysle vyhlášky, a boli obsiahnuté v označení, no nebolo špecifikované, čo ktorý údaj vyjadruje (IIB(e) (840)) je 350 g/l.
3. Výrobok KITTFORT Strieborná farba syntetická univerzálna na drevo i kov 0910 80g, farba je určená na vrchný náter dreva a kovu na vnútorné aj vonkajšie prostredie -

označenie regulovaného výrobku nespĺňalo požiadavky § 3 vyhlášky č. 127/2011 Z. z., (označenie „400/300“: ak údaj 300 by vyjadroval hraničnú hodnotu VOC pre danú kategóriu a podkategóriu, potom nie je uvedené – resp. nie je vysvetlený údaj 400).

4. Výrobok COLORIT PAINTABLE UBC 1.000 ml (čierny) 6313 - prelakovateľný ochranný nástrek - rýchloschnúca ochranná pružná náterová hmota na báze umelej živice a kaučuku, ktorá vytvára štruktúrovaný povrch a je prelakovateľná bežnými vrchnými lakmi, chráni proti korózii a nárazom kamienkov, tlmí hluk a vibrácie, tiež je vhodná aj na použitie na viditeľné spodné časti karosérie, kde možno prelakovaním dosiahnuť optimálnu ochranu a zároveň nerušený vzhľad vrchného laku. Výrobok nemal uvedenú kategóriu, podkategóriu, hraničnú hodnotu VOC a najvyšší obsah prchavých organických zlúčenín v stave pripravenom na použitie. Vzhľadom na deklarovaný účel použitia (chráni proti korózii a nárazom kamienkov) spĺňa požiadavku zaradenia do kategórie B, podkategórie e) Špeciálne vrchné náterové látky s hraničnou hodnotou 840 g/l. Teda označenie výrobku nezodpovedá § 3 ods. 2 vyhlášky č. 127/2011 Z. z.
5. Výrobok BODY BodyFill 300 white, 1l - dvojzložková akrylátová vyrovnávacia látka s výbornou priľnavosťou, ľahko brúsiteľná, vhodná pod všetky emaily, predovšetkým pod akryláty a metalízy. Prípravok je balený v plechovke s informáciami na papierovej etikete prilepenej k obalu v kodifikovanej podobe štátneho jazyka s uvedením údajov. Uvedené: „Obsah VOC podľa smernice EP 2004/42/II B (c) (540) je 495 g/l“. Zrejme ide o kategóriu B, podkategóriu c) Základné náterové látky – vyrovnávacie náterové látky/plniče a základné náterové látky na kov, hraničná hodnota 540 g/l, Najvyšší obsah prchavých organických zlúčenín v stave, v ktorom je regulovaný výrobok pripravený na použitie je 495 g/l. Údaje o VOC požadované v zmysle vyhlášky sú síce obsiahnuté v označení, no nie je špecifikované, čo ktorý údaj vyjadruje II B (c) (540) je 495 g/l.

Porovnaním zistených výsledkov v roku 2015 (8,8 % nesprávne označených výrobkov) s výsledkami v roku 2016 (6,4 % nesprávne označených výrobkov) môžeme konštatovať, že v roku 2016 boli zistené mierne priaznivejšie výsledky.

Označovanie regulovaných výrobkov, určených na použitie v uzavretých zariadeniach

Požiadavky podľa § 14 ods. 6. zákona o ovzduší sa nevzťahujú na regulované výrobky, určené výlučne na použitie pri ustanovených činnostiach a zariadeniach, v ktorých sa používajú organické rozpúšťadlá, ak sú ich obaly označené textom „Výrobok určený na použitie v zariadeniach alebo na činnosti, na ktoré sa uplatňujú požiadavky na obmedzovanie emisií povrchových organických látok“.

Tieto regulované výrobky je zakázané dodávať do maloobchodnej siete.

Počas kontrolnej akcie v maloobchodných predajniach a vo veľkoskladoch **nebol zistený regulovaný výrobok určený na použitie v uzavretých systémoch.**

Opatrenia

- Pri kontrole regulovaných výrobkov boli spísané vo všetkých kontrolovaných prevádzkach inšpekčné záznamy.
- Pri zistení nedostatku v označovaní regulovaného výrobku bol vydaný záväzný pokyn kontrolovanej osobe vykonať opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov podľa § 6 ods. 1 písm. d) zákona č.128/2002 Z. z.
- Zistené nedostatky boli postúpené na došetrenie Slovenskej inšpekcie životného prostredia.

Záver

Kontrolná akcia bola zameraná na dodržiavanie podmienok požiadaviek na označovanie a limitný obsah VOC v regulovaných výrobkoch.

Kontroly boli vykonané v prevádzkových jednotkách veľkoskladov a maloobchodných predajní. Bolo prekontrolovaných 140 druhov regulovaných výrobkov, z toho u 9 druhov boli zistené nedostatky, čo predstavuje 6,4 %.

Zistené nedostatky sa vo všetkých prípadoch týkali označovania podľa § 3 vyhlášky č. 127/2011 Z. z. Najčastejším nedostatkom bolo nejednoznačné označenie údaju o hraničnej hodnote VOC, alebo o maximálnom obsahu VOC v stave pripravenom pre použitie, prípadne tento údaj úplne chýbal. Ďalším nedostatkom bol chýbajúci údaj o označení kategóriou a podkategóriou.

Zo zistených skutočností môžeme konštatovať, že v porovnaní s minulým rokom pozorujeme mierne zlepšenie. Pozitívna je aj skutočnosť, že nebol zistený regulovaný výrobok s obsahom VOC prekračujúcim zákonom stanovenú hraničnú hodnotu, ktorý by bolo nutné stiahnuť z predaja.

Navrhujeme aj v budúcnosti venovať pozornosť uvedenému sortimentu výrobkov, nakoľko čistota ovzdušia a celková kvalita životného prostredia je jednou z potrebných tém dnešnej doby a teda jej naplneniu napomáha aj kontrola dodržiavania platnej legislatívy u regulovaných výrobkov.

Príloha 1.

Zoznam regulovaných výrobkov nevyhovujúcich požiadavkám v označení

	Názov regulovaného výrobku (RV)	Podnikateľ uvádzajúci RV na trh SR
1.	GC35 – HYDROCHROM vrchný lak regeneračný	GENTROGLOB, s.r.o., Stará prešovská 10, 040 01 Košice
2.	RESISTIN CAR Proxim konzervačný prípravok na podvozok vozidiel 950g	PROXIM s.r.o., Stará Obec 318, 533 54 Rybitví, Česká republika
3.	Liehové moridlo na drevo 500 ml	BAL SLOVAKIA, s.r.o., Černovská 1670/8, 010 08 Žilina
4.	KITTFORT Fermež napúšťacia 400g	KITTFORT Slovakia s.r.o. Šteruská cesta 21, 922 03 Vrbové
5.	BODY 930 1 kg čierny tixotropný materiál na báze asfatu a kaučuku	FA – LA – DRO, s.r.o., Hviezdoslavova 110, 900 31 Stupava
6.	BODY SOFT POLYESTER FILLER 211 1 kg	FA – LA – DRO, s.r.o., Hviezdoslavova 110, 900 31 Stupava
7.	KITTFORT Strieborná farba syntetická univerzálna na drevo i kov 0910 80 g	KITTFORT SLOVAKIA s.r.o., Šteruská cesta 21, 922 03 Vrbové
8.	COLORIT PAINTABLE UBC 1.000 ml (čierny) 6313	COLORLAK SK, s.r.o., Zvolenská cesta 37, Banská Bystrica
9.	BODY BodyFill 300 white, 1l	FA-LA –DRO- s.r.o. Hviezdoslavova 110, Stupava

Príloha 2.

Zoznam podnikateľov, uvádzajúcich na trh regulované výrobky, ktorých výrobky boli kontrolované:

AKZO Nobel Coatings CZ, a. s., organizačná zložka SR, Kopčianska 65, Bratislava
CHEMOLAK a. s., Továrenská 7, 919 04 Smolenice
BAL Slovakia s. r. o., Černovská 1670/8, 010 08 Žilina
HET Slovakia, spol. s. r. o., Esterházyovcov 1549/25, 924 01 Galanta
PPG Deco Slovakia, s. r. o., Kamenná 11, 010 08 Žilina
PAM – AK spol s. r. o., Triblavinská 47, Čierna voda- Chorvátsky Grob
SALL, v. o. s., Pribinova 39, Krupina
Miroslav Blahút – RP domácnosť, Okrajová 2, Banská Štiavnica
SIBACOL, s. r. o., Mládežnícka 22, Banská Štiavnica
Media-RS s. r. o., Hlavné Námestie 14, Rimavská Sobota
RETRO LC, s. r. o., Podjavorinskej 21, Lučenec
Mako color s. r. o., Ledce 289, Třemošná u Plzne
FALADRO s. r. o., Hviezdoslavova 968/153, 900 31 Stupava
SLOVLAK Košeca, a. s., Továrenská 545, Košeca
NOVOCHEMA, družstvo, Levice
SK MOTIP DUPLI Slovakia s. r. o., Kovalská 1A, Košice
DENAS COLOR a. s., Sokolovská 1174/17, Bílovec, Česká republika
BARVY A LAKY TELURIA, s. r. o., Skrchov 1, Letovice, Česká republika
COLOR Company, s. r. o., Štúrová 1504, Dubnica nad Váhom
PPG Deco Czech a. s., Břasy 223, Česká republika
HB BODY S.A., AREA-THESALONIKI-GREECE
MOTIP DUPU GmbH, Made in Germany
Fabryka farb i lakierów Snieżka SA 39-102 Lubzina 34 A, Poľsko
BKP SLOVAKIA spol, s. r. o. Košeca 399
RENOJAVA s. r. o., Bulharská 26, Prešov
J.D. FLUGGER – BREDOW STR. 12, Hamburg, Germany
DETECHA ch. v. d., Husovo nám. 1208, Nové Město nad Metuí, Česká republika
HET s. r. o., Olmíč u Teplic, Česká republika
BIOCHEMIE a. s. Lidická 326, Bohumín, Česká republika
COLORLAK , a. s., Tovární 1076, 686 03 Staré Město, Česká republika
KITTFORT Slovakia s. r. o., Šteruská cesta 21, 922 03 Vrbové
NOVOCHEMA, družstvo, Nixbrod 28, 934 39 Levice
HELIOS SLOVAKIA, s. r. o., Rosínska 15 A, Žilina
COLORLAK SK, s. r. o., Zvolenská cesta 37, Banská Bystrica
Helios TBLUS, d. o. o., Koločevo 65, Domžale, Slovenja
Belinka beles, d. o.o., Zasabska cesta 95, Ljubljana, Slovenja
ICI Paints, Wiexham Road, Sloug, Berkshire, SL2 DS, UK
VM Chemicals S r. l. International Development Division Viale Della, Stazione, 33, 270 20
Parona Pavia Taliansko
HG TRADE SLOVENSKO, s. r. o., Rosinska cesta, Žilina
GENTROGLOB, s. r. o., Stará prešovská 10, 040 01 Košice
FALAtrade s. r. o., Priemysel'ná 12, 971 01 Prievidza
RK-LINE spol. s. r. o., Kempelenova 3413/15, 010 15 Žilina
euroservice plus o. z., Horné Orešany 213

Body Car Color s. r. o., Ivánska cesta 10, 821 04 Bratislava
JUB a. s., Klincová 1, 821 08 Bratislava
PROXIM s. r. o., Stará Obec 318, 533 54 Rybitví, Česká republika